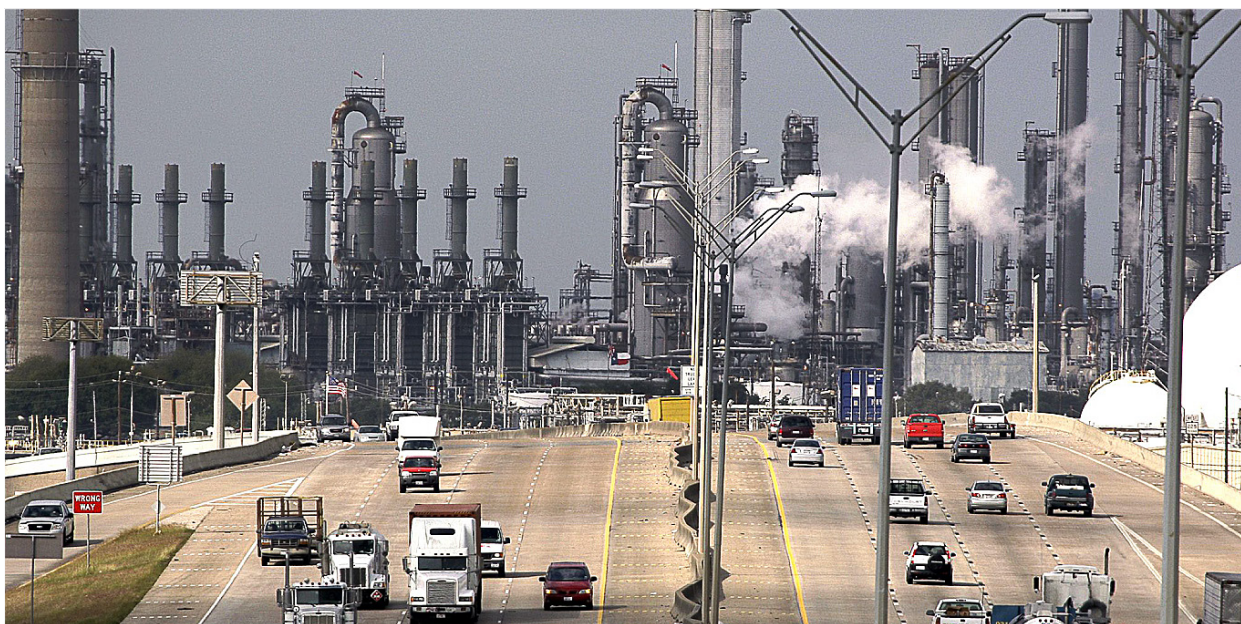

► RECENSION

OLJA ÖVERALLT. Konflikten mellan tillväxt, konsumtion och ändliga resurser utgör kärnan i Karl Johan Bonnedahls, docent i företagsekonomi vid Handelshögskolan i Umeå, bok "Från ekonomiskt till hållbart, från exploatering till samexistens: En bok om att tänka om".

FOTO: SCANPIX

Konflikten mellan miljö och konsumtion

► Karl Johan Bonnedahl skapar engagemang

BOK

KARL JOHAN BONNE DAHL
FRÅN EKONOMISKT TILL HÅLLBART

Studentlitteratur

Det finns två stora berättelser om dagens värld: en som handlar om framgång, teknisk utveckling, ekonomisk tillväxt och konsumtion, och en annan som handlar om snart tömda resurser av olja och mineraler, utfiskade hav, undanträngda arter samt ett tuggande på de processer som möjliggör själva livet.

Det är konflikten mellan dessa berättelser som utgör kärnan i Karl Johan Bonnedahls, docent i företagsekonomi vid Handelshögskolan i Umeå, bok "Från ekonomiskt till hållbart, från exploatering till samexistens: En bok om att tänka om".

Framgången har alltså skett på bekostnad av framtiden. Men varför levs det i västvärlden då så ohållbart, fast alla numera pratar om hållbarhet? Är det av brist på kunskap och praktiska lösningar som vi fortsätter att köra bil (vi är uppe i en miljard bilar på klotet nu), turista i Thailand och köpa nya köksluckor?

Nej, det är enligt Bonnedahl för att vi sitter fast i samhällsstrukturer, livsstilar och privilegier, medan vad jorden behöver är en ny långsiktig ekonomi och andra samhällsmål än dagens kortsiktiga tillväxt. Vi måste tänka på barnbarnen också, inte bara på oss själva!

Hur denna nya ekonomi skulle kunna se ut, samt bristerna i den nu rådande

de som exempelvis användandet av det snedvisande BNP-måttet, utvecklas i lättlästa, kunskapsgivande kapitel blandade med svårsmälta och kunskapskrävande med kurvor, statistik och citat från ekonomiska förgrundsfigurer, officiella rapporter, avslöjande radioprogram mm.

Som till exempel radios reportageserie "Sjukt billigt". Vem betalar priset för ditt extrapris? om stenarbetare i Kina som arbetar i samma buller och stendamm som rådde i Sverige för hundra år

”Smith såg faran av ett helt kommersiellt samhälle där allting värderas i pengar.

sedan – något som den svenska importören inte fäste någon uppmärksamhet vid. Men måste vi inte, förutom barnbarnen, tänka på de kinesiska stenarbetarna också?

Nej, det ingår liksom inte i det nuvarande ekonomiska tänkandet som bygger på klassikern Adam Smiths teori om egenintressets betydelse för allmänintresset. Hans ord "Det är inte av slaktarens, bryggarens eller bagarens godhet som vi förväntar oss vår middag, utan av deras omtanke om sitt eget intresse" tillhör

BERÖR. Karl Johan Bonnedahl berör med sin nya bok.

FOTO: KENNETH SANDELIN

nog, enligt Bonnedahl, ekonomihistoriens oftast återgivna citat, av många tolkat som "om alla tänker på sig, blir det bra för alla".

Men även Smith såg faran av ett helt kommersiellt samhälle där allting värderas i pengar, ty pengavärden får ofta större betydelse än andra värden, trots att vi vet att icke prissatta upplevelser som att känna sig frisk, ta en skogspromenad och vara med vänner kan vara mer värda än de prissatta. Kanske till och med känslan av lättnad, om de kinesiska stenarbetarna slipper damm och buller, är så mycket värd att det uppväger prishöjningen gravstenen.

Vi vet ju egentligen hur mycket som helst om barnarbete, urusla löner och arbetsförhållanden i världens fattiga länder, där våra mobiltelefoner, datorer och de senaste modekläderna tillverkas – ändå köper vi dem. Inte kan väl vi ta ansvar för kromförgiftade indiska barn! Det ansvarstagandet får inte alls plats

i dagens ekonomiska teorier, där den personliga utvecklingen och njutningen värderas högre än gruppens och kollektivets, där konsumtion är lika med lycka och stendamm försvinner i den globala handelns specialiseringar och extrapriser.

Att denna recension handlar så mycket om ansvarstagande betyder inte att Bonnedahls bok är en enda lång moralpredikan, utan visar på det engagemang ämnet skapar hos mig. Andra läsare kommer att fastna för ekonomins metabolism, efterfrågan som styrinstrument, IPAT-modellen, separation från naturen och andra resonemang. Det är bara att hugga in!

Ta del av de två stora berättelserna om dagens värld. Båda är verkliga och sanna, men i längden oförenliga – ja, vi står i själva verket i slutet av båda två. Och eftersom ingen av dem har något happy end, måste vi börja på en ny berättelse.

Annika Burholm

► **BONNE DAHL PÅ CAFE LÄS MER SID 14-15 DEL 1**